

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

**SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST
VEŘEJNÉHO SEKTORU**

Ing. Milan Venclík, MBA

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

STRATEGICKÉ DOKUMENTY ČR

„Veřejná správa bude využívat svou kupní sílu k nákupu služeb a zboží tak, aby naplňovala zároveň sociální a environmentální cíle, čímž bude přispívat k posílení sociální soudržnosti a udržitelného rozvoje. Dojde tak k celkové úspoře veřejných prostředků a ke zvyšování kvality života společnosti bez zvyšování daní.“(1)

**Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR,
2010**

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

SPOLEČENSKY ODPOVĚDNÉ CHOVÁNÍ VS

O společensky odpovědném zadávání veřejných zakázek lze mluvit tehdy, když podporují příležitosti v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování, prosazují rovné příležitosti, dbají na dodržování lidských a pracovních práv, zahrnují podporu malých i středních podniků včetně sociálních podniků, přičemž dodržují principy smlouvy o přidružení k EU a evropské směrnice o veřejných zakázkách.(2)

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

SPOLEČENSKY ODPOVĚDNÉ CHOVÁNÍ VS

Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek může přinášet řadu výhod. **V první řadě přispívá k naplňování sociálních cílů a podpoře lokálních ekonomik.** Mechanismy, které se tradičně používají k zajišťování sociální soudržnosti, mají omezenou účinnost. Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek využívá ekonomické zájmy podniků o získání veřejných zakázek **k prosazování sociálních a environmentálních cílů.** Jde o doplňkovou metodu působící v součinnosti s dalšími způsoby provádění sociální politiky.

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

SPOLEČENSKY ODPOVĚDNÉ CHOVÁNÍ VS

Když veřejná správa poptává společensky prospěšný výrobek nebo službu, podněcuje jejich vývoj a zároveň svým modelovým chováním dává ostatním spotřebitelům příklad pro obdobné jednání. Občanům tento způsob zadávání ukazuje, jak odpovědně může veřejná správa fungovat.(3)

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

SPOLEČENSKY ODPOVĚDNÉ CHOVÁNÍ VS

Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek přispívá ke strategické spolupráci a dialogu s potencionálními dodavateli. **Veřejná správa by měla dbát na to, aby možnost zapojit se do soutěže o veřejné zakázky dostávaly všechny skupiny potenciálních dodavatelů včetně malých podniků a živnostníků.** V neposlední řadě přispívá společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek k hospodárnějšímu využití veřejných prostředků, což je zvláště důležité v době ekonomické krize.

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

FINANČNÍ RÁMEC

Obecně jsou zadavatelé veřejných zakázek v Evropě důležitými spotřebiteli, kteří utratí kolem 19% hrubého domácího produktu EU.(4)

V České republice jsou v rámci veřejných zakázek ročně vynakládány prostředky v rozsahu 17,5% HDP (635 mld. Kč v roce 2009), z toho z veřejných rozpočtů 14% HDP (508 mld. Kč v roce 2009).(5)

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

PRÁVNÍ ZÁKLAD PRO ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK V RÁMCI EU

Právní základ pro zadávání veřejných zakázek v Evropské unii poskytují

a) **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES** ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb,

b) **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES** ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby.

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

PRÁVNÍ ZÁKLAD PRO ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK V RÁMCI EU

Tyto směrnice poskytují prostor pro zohledňování sociálních cílů, a to zejména tehdy, pokud souvisí s předmětem zakázky a jsou úměrné jejím požadavkům a za podmínky, že jsou dodrženy zásady odpovídající hodnoty za dané peníze a rovného přístupu pro všechny dodavatele v EU

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

PRÁVNÍ ZÁKLAD PRO ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK V RÁMCI EU

Evropská komise zveřejnila dne 27. ledna 2011 Zelenou knihu o modernizaci politiky EU v oblasti zadávání veřejných zakázek – Směrem k efektivnějšímu evropskému trhu veřejných zakázek, čímž zahájila rozsáhlou veřejnou konzultaci o možnostech legislativních změn, které by zadávání zakázek usnadnily a učinily pružnějším, a které by umožnily, **aby veřejné zakázky byly lépe používány na podporu jiných politik.**

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

ČESKÝ ZÁKON O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH

V České republice je zadávání veřejných zakázek a koncesí upraveno **zákonem č.137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon).**

Hlavní principy právní úpravy veřejných zakázek a koncesí vycházejí ze **Smlouvy o založení Evropského společenství a z evropských zadávacích směrnic.** Jedná se zejména o principy transparentnosti, rovného zacházení, zákazu diskriminace, vzájemného uznávání a proporcionality.

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

SPOLEČENSKY ODPOVĚDNÉ CHOVÁNÍ VS

Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek můžeme v rámci zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, opřít o následující paragrafy:

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

ZADÁVACÍ PODMÍNKY

§ 44 odst. 9:

„V případě veřejné zakázky na služby či na stavební práce může zadavatel v zadávací dokumentaci uvést správní orgán nebo jiný subjekt, u kterého mohou dodavatelé získat informace o povinnostech vyplývajících ze zvláštních právních předpisů týkajících se ochrany zaměstnanců a pracovních podmínek, ochrany životního prostředí nebo daní platných v místě, ve kterém mají být poskytnuty služby nebo provedeny stavební práce a které se vztahují k těmto službám nebo stavebním pracím; dodavatel musí tyto informace při vypracování nabídky zohlednit a tuto skutečnost uvést v nabídce.“

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

ZADÁVACÍ PODMÍNKY

§ 44 odst. 10:

„Zadavatel může v zadávacích podmínkách uvést též požadavky týkající se zvláštních podmínek na plnění veřejné zakázky, a to zejména v sociální oblasti, v oblasti zaměstnanosti nebo v oblasti životního prostředí.“

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

TECHNICKÉ PODMÍNKY

§ 45 odst. 3:

„Technické podmínky nesmí být stanoveny tak, aby určitým dodavatelům zaručovaly konkurenční výhodu nebo vytvářely neodůvodněné překážky hospodářské soutěže. **Odůvodňuje-li to předmět veřejné zakázky, zohlední zadavatel při stanovení technických podmínek požadavky přístupnosti osob se zdravotním postižením nebo dostupnosti pro všechny uživatele.**“

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

TECHNICKÉ PODMÍNKY

§ 46 odst. 4:

„Technické podmínky může zadavatel stanovit formou požadavků na výkon nebo funkci, které mohou zahrnovat rovněž charakteristiky z hlediska vlivu na životní prostředí. **Tyto požadavky a charakteristiky musí být dostatečně přesné, aby uchazečům umožnily jednoznačně určit předmět zakázky a zpracovat porovnatelné nabídky.**“

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

TECHNICKÉ PODMÍNKY

§ 46 odst. 8:

„Jestliže zadavatel stanoví charakteristiky z hlediska vlivu na životní prostředí formou požadavků na výkon nebo na funkci podle odstavce 4, může použít podrobné specifikace nebo jejich části, jak jsou vymezeny evropskými, národními, nadnárodními nebo jinými systémy pro udělování ekoznaček, za předpokladu, že tyto specifikace jsou vhodné pro vymezení charakteristik výrobků nebo služeb, které jsou předmětem veřejné zakázky.“

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

TECHNICKÉ PODMÍNKY

§ 46 odst. 9:

„Zadavatel může uvést, že u výrobků a služeb opatřených ekoznačkou podle odstavce 8 se má za to, že splňují technické podmínky stanovené v zadávací dokumentaci. **Zadavatel však musí přijmout jakýkoli jiný vhodný důkaz, zejména technickou dokumentaci výrobce nebo zkušební protokol vydaný uznaným orgánem.**“

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

Technické podmínky

§ 46 odst. 10:

„Uznanými orgány se rozumí zkušební a kalibrační laboratoře nebo certifikační a inspekční orgány splňující platné evropské normy. Zadavatel je povinen přijmout rovněž zkušební protokoly vydané uznanými orgány jiných členských států Evropské unie.“

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

ZVLÁŠTNÍ TECHNICKÉ PODMÍNKY

§ 46a Zvláštní technické podmínky:

„V případě veřejných zakázek na dodávky, jejichž předmětem jsou vozidla kategorie N1, N2, N3, M1, M2 a M3 musí zadavatel stanovit zvláštní technické podmínky, které zohledňují energetické a ekologické provozní dopady. Těmito dopady se rozumí spotřeba energie, emise CO₂ a emise NO_x, NMHC a částic. Způsob stanovení zvláštních technických podmínek stanoví prováděcí právní předpis.“

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

Hodnotící kritéria

§ 78 odst. 4:

„Rozhodne-li se zadavatel pro zadání veřejné zakázky podle základního hodnotícího kritéria ekonomické výhodnosti nabídky, stanoví vždy dílčí hodnotící kritéria tak, aby vyjadřovala vztah užitné hodnoty a ceny.

Dílčí hodnotící kritéria se musí vztahovat k nabízenému plnění veřejné zakázky. Mohou jimi být zejména nabídková cena, kvalita, technická úroveň nabízeného plnění, estetické a funkční vlastnosti, vlastnosti plnění z hlediska vlivu na životní prostředí, vliv na zaměstnanost osob se zdravotním postižením, provozní náklady, návratnost nákladů, záruční a pozáruční servis, zabezpečení dodávek, dodací lhůta nebo lhůta pro dokončení. Dílčím hodnotícím kritériem nemohou být smluvní podmínky, jejichž účelem je zajištění povinností dodavatele, nebo platební podmínky.“

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

ROZHODNUTÍ ÚŘADU PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže k použití dílčích hodnotících kritérií „Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve svém rozhodnutí z roku 2005 ve věci pochybení zadavatele – Ředitelství silnic a dálnic – uvedl:

ÚOHS nezpochybňuje možnost zadavatele využít při hodnocení nabídek určitý podíl subjektivity. Pokud ale „subjektivní“ kritérium hodnocení použije, je nezbytné, aby o hodnocení učinil záznam, z něhož bude zřejmé, které skutečnosti byly rozhodující pro posouzení kvality nabídek a jejich vzájemného poměru...“

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

ZVÝHODNĚNÍ DODAVATELŮ ZAMĚSTNÁVAJÍCÍCH OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

§ 101 Zvýhodnění dodavatelů zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením:

(1) **Stanoví-li tak zadavatel v oznámení či výzvě o zahájení zadávacího řízení, může se zadávacího řízení účastnit pouze dodavatel, který zaměstnává více než 50% osob se zdravotním postižením** podle zvláštního právního předpisu z celkového počtu zaměstnanců dodavatele.

(2) **Skutečnost, že dodavatel zaměstnává více než 50% osob se zdravotním postižením podle odstavce 1, musí být dodavatelem uvedena v nabídce společně s potvrzením Úřadu práce České republiky – krajské pobočky nebo pobočky pro hlavní město Prahu nebo s potvrzeními nebo rozhodnutími orgánu sociálního zabezpečení, která se týkají osob se zdravotním postižením.**

(3) Při použití tohoto ustanovení je vyloučena možnost prokazovat skutečnosti podle odstavce 2 prostřednictvím jiných osob.

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

ZVÝHODNĚNÍ DODAVATELŮ ZAMĚSTNÁVAJÍCÍCH OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

(4) Účastní-li se otevřeného řízení, užšího řízení nebo zjednodušeného podlimitního řízení při zadávání podlimitní veřejné zakázky na dodávky nebo služby dodavatel zaměstnávající více než 25 zaměstnanců, z nichž je více než 50% zaměstnanců osobami se zdravotním postižením, je pro hodnocení nabídek rozhodná výše nabídkové ceny tohoto dodavatele snížena o 15%. Ustanovení § 82 odst. 4 tím není dotčeno.

(5) Skutečnosti podle odstavce 4 musí dodavatel prokázat ve vztahu ke každému ze čtyř předchozích kalendářních čtvrtletí přede dnem zahájení zadávacího řízení. Pro zjištění celkového počtu zaměstnanců dodavatele a zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, je rozhodný průměrný čtvrtletní přepočtený počet zaměstnanců podle zvláštního právního předpisu.

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

ZVÝHODNĚNÍ DODAVATELŮ ZAMĚSTNÁVAJÍCÍCH OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

(6) Hodnocení nabídkové ceny dodavatele podle odstavce 4 je možné pouze tehdy, pokud jsou skutečnosti podle odstavce 4 a 5 prokázány v nabídce předložením potvrzení místně příslušné krajské pobočky Úřadu práce.“

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

STANOVISKO MMR

Ministerstvo pro místní rozvoj vydalo k zákonu o veřejných zakázkách v červenci 2012 Metodiku zadávání veřejných zakázek (revize proběhla v říjnu 2013). Ta v části druhé „Příprava zadávacích podmínek“, kapitole „Zadávací dokumentace a specifikace technických podmínek § 44 – 47 – Volitelný (nepovinný) obsah zadávací dokumentace – Ochrana pracovněprávních vztahů a sociální oblasti“ obsahuje následující text:

„V zadávacích podmínkách může zadavatel rovněž uvést zvláštní podmínky pro plnění veřejné zakázky, a to zejména z oblasti sociální, oblasti zaměstnanosti nebo životního prostředí (např. požadavky na zapojení osob se zdravotním postižením, zvláštní podmínky s ohledem na potřebu zvýšené ochrany životního prostředí apod.), za předpokladu, že je zadavatel požaduje (§ 44).

Zadavatel tedy může stanovit i požadavky na ‘sociálně odpovědné’ zadávání v souladu s usnesením vlády č. 699 z 21. 9. 2011, kterým vláda schválila Strategii boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011–2015.

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

Stanovisko MMR

Zadavatel může v zadávacích podmínkách např. požadovat, aby určité procento z celkového počtu pracovníků dodavatele, kteří se budou podílet na plnění zakázky, pocházelo z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob, tj. uchazečů o zaměstnání, kteří byli bezprostředně před započítáním plnění zakázky evidováni úřadem práce po dobu alespoň 5 měsíců. Podmínku by dodavatel splnil, pokud by se zavázal pro plnění zakázky zaměstnat tyto osoby, které prokazatelně ukončí evidenci na úřadě práce, v souvislosti s uzavřením pracovněprávního vztahu s dodavatelem za účelem plnění předmětné veřejné zakázky.

Zadavatelé musí při stanovení takovýchto zvláštních podmínek dodržet základní zásady zadávacího řízení.“(6)

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

ZÁVĚR

Přestože zákon o veřejných zakázkách společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek umožňuje a je podporováno i Vládou ČR, není v praxi příliš rozšířeno. Mezi nejčastěji uváděné důvody, proč se veřejní zadavatelé obávají uplatňovat zvláštní podmínky při zadávání veřejných zakázek, patří např. **obavy z porušení zákona o veřejných zakázkách, zákoníku práce a dalších zákonných norem, obavy z administrativního zatížení a prodražení zakázek.**

KOMORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ

ZDROJE

Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek, Gabriela Melková, Agentura pro sociální začleňování, Copyright © 2014 Úřad vlády ČR – Odbor pro sociální začleňování (Agentura)

(1) [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_udrzelneho_rozvoje/\\$FILE/KM-SRUR_CZ-20100602.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_udrzelneho_rozvoje/$FILE/KM-SRUR_CZ-20100602.pdf)

(2) <http://www.mvcr.cz/clanek/verejne-zakazky-a-jejich-spolecensky-odpovedne-zadavani.aspx>

(3) <http://www.mvcr.cz/clanek/verejne-zakazky-a-jejich-spolecensky-odpovedne-zadavani.aspx>

(4) <https://www.euroskop.cz/8449/22649/clanek/vnitri-trh-v-cervnu-2013/>

(5) <http://www.vlada.cz/assets/ppov/ekonomicka-rada/dokumenty/Doporuceni-subkomise-NERV-proti-korupci.pdf>

(6) <http://www.portal-vz.cz/getmedia/20abf49b-ac12-4f8f-9eac-5847e8a77d59/Methodika-ZVZ-2013.pdf>

KOMORA **S**OCIÁLNÍCH **P**ODNIKŮ

Děkuji za pozornost.

Ing.Milan Venclík, MBA

Předseda KSP

Tel.: +420 777 092 863

E-mail: venclik.milan@seznam.cz